

På spaning efter spår av förhistoriska mänskliga aktiviteter vid Lillsjön

Söndagen den 8/9 inbjöd Håbo Naturskyddsförening till en vandring vid Lillsjön med förhistoriska tecken, med en av kommunens främsta kännare i ämnet, Ingrid Ljungkvist, som guide. Sedan inlandsisen dragit sig tillbaka steg de högsta åsarna upp ur havet för mer än 10.000 år sedan. En av dessa var det 50 meter höga Prästberget söder om Lillsjön. Snart invaderades öarna av växtlighet. Först ut bland träden var alen, berättade Ingrid. Sedan kom asp, björk och pil. Först under järnåldern, när klimatet blev kallare, så kom tall och gran till Uppland. De första människorna torde ha kommit hit vid slutet av stenåldern. Dessa livnärde sig på jakt, fiske och insamling av rötter, nötter och bär. I Håbo finns åtminstone fem platser med ändelsen vi, exempelvis Skadevi och Ullevi.

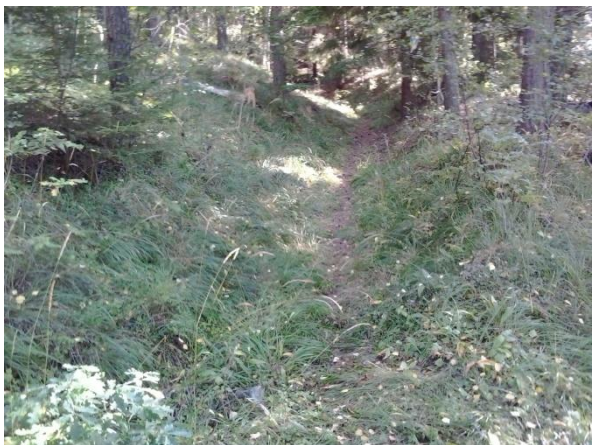

Ingrid visar Upplands farvatten under förhistorisk tid

Bland 200-åriga tallar vid Lillsjöns strand

Vid dessa platser förrättade människorna under brons- och stenåldern offer (oftast i form av husdjur) till gudar eller andra makter man trodde på. Namnet Draget har också en förhistorisk klang. Fram till slutet av järnåldern var farleden väster om Skohalvön mellan Björkfjärden och Uppsala ännu farbar med båt men över grusåsen mellan Lillsjön och Kalmarsandsfjärden blev man tvungna att dra sina skepp över land m.h.a. stockar, därav namnet Draget. Vid Lillsjön finns också unika fornminnen i form av s.k. hålvägar. Öster om Lillsjön löper i nord-sydlig riktning en 1700-talsväg. Från denna och ned mot Lillsjön löper några vägar, ibland ordentligt nedgrävda i grusåsen. Ingrid tror att dessa hålvägar uppstått genom att människor systematiskt använt dessa för att kunna komma ned med sin häst för att dricka av Lillsjöns vatten.

En av hålvägarna vid Lillsjön

1700-talsvägen som löper parallellt med Lillsjön

Bautastenar på Prästbergets topp

Här uppe på Prästbergets topp brann vårdkassen i orostider

Hålvägar finns även vid fornborgen vid Lilla Ullfjärdens sydspets. Det finns flera fornborgar längs den forna farleden. Ett av syftena med dessa var som tillflyktsort i orostider. Längst uppe på Prästberget, tror Ingrid, att det fanns en vårdkase, d.v.s. ett signalsystem i form av träspiror, vilka antändes för att varna grannarna om fientliga styrkor närmade sig.

Håkan Nihlman